

Nationaldagstal 6 juni 2013

Kära allesammans, roligt att se er alla, högre och ringare.

Jag är till dagens högtidstal er bringare!

- Ja, jag hade först tänkt göra ett rimmat tal men såg på hemsidan att Kerstin Thurdin gjorde ett oslagbart sådant förra året så denna min brillianta idé ströks. Jag kan inte mäta mig med Kerstin.

Omåttligt stolt och hedrad blev jag när jag fick Vikens kultur-och byaförenings uppdrag att tala här idag – stort tack för det!

Men sen började jag fundera... *Vis är den som har som rättesnöre att tänka efter före* sa den oförliknelige Tage Danielsson en gång. Och jag tänkte Vad ska man säga i ett sånt här tal? Alldeles säkert något allvarligt, samhällstillvänt, tankvärt och filosoferande. Man bör beakta miljöförstöring, smältande polisar, väderförhållanden, lokaltrafiken, allmänna orättvisor, invandrapolitik, samkönade äktenskap, skattefiffel och usla Tv-program samt plädera för fred i mellanöstern. Men egentligen – handen på hjärtat – hur framgångsrika och världsfredsbefrämjande brukar dessa inlägg vara och bli när de framstammats av en nationaldagstalare. Så där...

Så jag har en annan infallsvinkel och idé - häng med i fantasins luftballong!

En tidig sommarmorgon passerade här i sundet ett av dessa gigantiska kryssningsfartyg som vi ser ibland. Här stävade sakta fram Celebrity Golden Noweigan Luxury Ship. Sakta, för ombord befann sig Mr and Mrs Nelson – ett ofantligt förmöget par ifrån US Amerika och si, de hade lyckats övertala kaptenen att hålla till här utanför, ity de vill besöka Viken. De skulle ansluta mot kvällningen när fartyget låg på redde i Hbg. Hur de lyckades övertala kaptenen vet jag inte men nu firades de alltså sakta ner från fartyget och togs upp i Anderssons fula men funktionella fiskebåt. Andersson var ute för att vittja garnen och han blev mäkta förvånad när han anropades av den stora bjässen men snällt tog han emot de celebra gästerna. Mr Nelson förklarade att han härstammade från Sverige – hans farfarsfar hade en gång utvandrat från Skåne – det måste vara från Skåne sa Nelson för jag har hört att praktiskt taget alla här i Skåne heter Nilsson.

Inte jag, sa Andersson med båten, men det brydde sig paret Nelson inte om.

-Titta ropade fru Nelson – alla hissar svenska flaggan nu för att vi kommer – en sån ära! Men Andersson med båten fick lov att ta dem ur den villfarelsen och berätta att just idag – den 6 juni är det Sveriges nationaldag, som firas till åminnelse av att Gustaf Vasa blev vald till rikets konung just den här dagen för 490 år sen i Strängnäs och därför hissas nu – kl. åtta - den blågula flaggan. Andersson med båten visste också att berätta att flaggan beskrivits av Kung Erik XIV

Han hade givit direktiv om att på en sjöexpedition 1563 skulle flaggas ”**Gult uti korsvis, fördelt på blått!**” Den blågula Korsflaggan hade kanske tillkommit som en protest mot den rödvita danska flaggan. Det finns också en legend om att Erik den helige hade sett det gula korset mot en blå himmel under ett korståg 1157 men det finns inga belägg för att det företogs nåt korståg då...

Andersson med båten tog farväl av Nelsons i Vikens hamn med vederbörliga ömhetsbetygelser, fotografering och adressutbyten och de steg sakta och förstummade ut på hamnplanen. Det var stilla, det kluckade lätt vid pirar och bryggor, det doftade hägg och syren blandat med tångdoften från havet.

- Här vill jag bo, sa Mr Nelson – här känner jag mig hemma. Tokstolle sa Mrs Nelson – vi bor bra i Hartford Connecticut.

- Nu går vi runt så mycket vi orkar och tittar på allting så får vi se sen sa Nelson.

- Titta på alla båtarna – smäckra, läckra. Under högsommaren är det nog tomt här – alla är ute och seglar, tror jag. Inte som hemma där alla båtarna ligger inne hela tiden. Och titta vilken härlig staty där fiskargubben ödmjukt berättar om vilken stor fisk han hoppas kunna fånga någon gång – hoppas han lyckas.

-Jag tror han skryter och skrävlar, sa hustrun men nej, det gör man inte i Skåne, sa Nelson. Och titta på flickan med den lilla grodan – bedårande. Undrar vem konstnären är – det borde det finnas en uppgift om det.

-Det står på skylten som du står på sa hustrun syrligt – Jonas Högström heter kreatören. Lite senare på promenaden stannade han häpen... Titta, här rinner Niagarabäcken. Det är alltså härifrån namnet kommer! Precis som att vi fått namnet Nelson från skånska Nilsson så har Amerikas Niagarafall fått sitt namn från Viken.

- Nej, jag tror det är Göta kanal sa fru Nelson. Det står här på surfplattan uttryckligen att *Göta kanals farled går genom Viken*.

- Dumheter sa Nelson och ryckte åt sig plattan. Det står också att Viken är en insjö i Västergötland. Det finns flera ställen i Sverige som heter Viken – minst 5, men det här är det finaste. Kan man se på din surfplatta där hur stor byn är och hur många bor här?

-Javisst sa fru N. Viken är 244 ha stort; 223 ha i H-näs och 1 ha i Hbg. Undrar var de resterande 20 ha ligger.

Här bodde åtminstone 2010, 4227 personer; 3750 i H-näs kommun och 3 i Hbg kommun. De där resterande 474 personerna bor väl på de där hektaren som inte finns då – knepigt!

De gick vidare och ”här ska vi äta lunch sen sa Nelson, eller där eller kanske där – oj vad det finns mycket att välja på... Här vore det nog fint att bo... Inga kommentarer från Frugan men hon sa så småningom: Har du lagt märke till att alla hälsar på en när man möts här i Viken - gammal som ung – det blir man glad av. Nelson noterade i tysthet!

De blev stående vid den fascinerande väderkvarnen – de hade aldrig sett nåt liknande. En vänlig dam som passerade visste att berätta att detta var den fortfarande fungerande Sophiamöllan från 1838 och som fått sitt namn efter de första kvarnägarna Petter och Petronellas dotter Sophia. Den vänliga damen kunde även berätta att här har vi julmarknaden i ur och skur och här i byn har vi sannolikt världens äldste verksamme frisör.

- Dit vill jag gå sa Nelson. En lysande idé sa fru Nelson med en lätt sarkastisk underton – du har ju inget hår.

Sen strosade de vidare och bara njöt av vad de såg. På Gröna torg, bara det ett fint namn, såg de en liten miniatyrutställning i ett hörn. I ett stort cementrör hade någon byggt en tidsanpassad liten by med de mest bedårande hus och figurer. Det togs många fina bilder att visa hemma i Hartford.

På Bygatan vandrade de sakta och njöt av åsynen av de gamla korsvirkeshusen med stråtak, de fikade på Conditori Öresund. Varför heter det Öresund sa fru N.

-Jo här utanför är det ju ett sund mellan Sverige och Danmark och botten av det är en grusbank – ör - Öresund!

-Du vet nästan allting sa hustrun trött över en onödigt god kaka. Nu hade de vandrat runt mest hela dan, ätit nyfångad fisk på restaurang, förundrats över friden i byn. Vid kyrkan hade de noterat citatet ur Lukasevangeliet ”Saliga äro de som höra Guds ord och gömma det” för att så småningom lära sig hur det uttalas på svenska. Den nya tillbyggnaden på kyrkan - Skeppet föll dem i högsta grad i smaken. De gick in och njöt av den pietetsfyllda stämningen och när

de hörde att personen som klippt av invigningsbandet hette Nilsson så blev de smått euforiska. De hade också stått på en brink – vem vet – kanske var det en rest av en litorinavall - och tittat suktande på stranden, badhytterna och i blickfånget mot Kullaberg hade de skymtat golfbanan som påstods vara en av landets äldsta. Nelson suckade och sa att ska man bo nån annan stans så är det här. Fru Nelson sa, att nu går vi ner till hamnplan igen för där lär det ska vara nationaldagsfirande nu – sång, musik och tal och allt möjligt. De kom ner dit precis för att höra nationaldagstalaren avsluta med orden:

- Jag har dagen till ära klätt mig i folkdräkt. Det när en Häverödräkt från Uppland. Det var min pappa spelemannens dräkt och det är min syster som har sytt den så det är med varm stolthet jag bär den och nu tycker jag det kan vara på plats att avsluta med ett leve som hörs ”över Sveriges skogar, berg och byar, över vattnen av viol”, som det låter i den visa som just nu sjungs eller har sjungits i hela vårt avlånga, sommarljusa, ljuva land. Tänk er ekot där ovan..

Ett leve ska i Sverige helst vara fyrfaldigt om det är ett leve för Konungen och fosterlandet eftersom det motsvarar saluten dubbelt svensk lösen dvs. 2 X 2 skott. I Danmark skjuter man Dansk lösen i form av tre skott – därav det vi brukar kalla trefaldigt skånskt leve men idag rekommenderar jag det fyrfaldiga. Tack för att ni kom och tack för att ni stannade. När vi hurrat färdigt får vi höra om Nelsons har någon slutkommentar men först – Leve vårt land – hipp hipp.

På bussen intill stan sa Mrs Nelson: du ska veta att jag skulle kunna tänka mig att bo här och vet du vad jag tyckte var extra bra i Viken – det fanns inga höghus!